

vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Oton pl. Detela,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški,

začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. decembra t. l., in sicer: 27. decembra skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso obiskavali podkovske šole, 28. decembra pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do dne 15. decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani

dne 23. oktobra 1901.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški.

Novice.

— **Osebnosti.** Okrajni glavar v Litiji, gosp. Matija Grill je šel v pokoj in dobil tem povodom viteški križec Franc Jožefovega reda. — Absolvirani tajnik gosp. Ivan Pacak je imenovan stavbenim pristavom na Kranjskem. — K ekspozituri za trasiranje v Jesenicah sta premeščena nadinžener gosp. Fran Schulz z Dunaja in pristav gosp. Val. Zalevski iz Krakova. — Cesar je odredil, da se mestnemu županu v Kranju ces. svetniku Karolu Šavniku izrazi Najvišje priznanje. — Dr. Karol Chloupek, dosedaj distriktni zdravnik v Šoštanju-Velenju, preseli se s 1. novembrom kot zdravnik v Ljutomer. — Gosp. dr. A. Strašek nastani se kot okrožni zdravnik v Brežicah, kjer so dosežaj slovenskega zdravnika jako pogrešali.

— **Promocija.** Dne 30. oktobra je bil na graški univerzi promoviran doktorjem bogoslovja gosp. Josip Somrek, kaplan pri Sv. Jurju v Slov. Goricah. — Na istem vseučilišču je bil te dni promoviran doktorjem prava gosp. Karol Kavčič iz Trsta.

— **Odlikovanje.** Profesor na goriški realki gospod Ferdinand Seidl je imenovan dopisnikom centralnega zavoda za meteorologijo na Dunaju in sicer v priznanje njegovega znanstvenega delovanja.

— **Prvomestniku družbe sv. Cirila in Metoda** sta donesli prvomestnica šentpeterski ženski podružini gospa Veza dr. Šlajmerjeva ter njena blagajničarka gospa Marija Trčkova čisti dohodek zadnje velike veselice obeh združenih podružin z nekaterimi drugimi darovi, v vsem 405 gld. 68 $\frac{1}{2}$ kr. — in pa 100 gld. kot pokroviteljino gosp. ljubljanskega odvetnika dr. Krisperja, skupno svoto 505 gld. 68 $\frac{1}{2}$ kr. — Ob svoji veliki narodni požrtvovalnosti živeli šentpeterski podružnici in najmlajši njeni pokrovitelj gosp. dr. Krisper!

— **Nova ženska podružnica** družbe sv. Cirila in Metoda se ustanavlja za Novo mesto in okolico.

— **Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.** Novi volilni red se razglasi tekom meseca novembra, nove volitve pa se bodo vršile meseca januarja. Najnižji cenzus je določen na 5 kron. Volilni listki se bodo dostavljali po pošti.

— **Prošt dr. Lenart Klofutar.** V soboto zvečer je umrl v Ljubljani stolni prošt gosp. dr. Lenart Klofutar.

Pokojnik je bil vsestransko spoštovan. Rojen je bil l. 1819 v Tržišu. V mašnika posvečen je kaplanoval nekaj časa v Dobu in v Šmartnem pri Kranju, potem pa postal profesor na ljubljanskem semenišču. Leta 1888. je bil imenovan stolnim proštom. Mnogo let je bil tudi član dež. šolskega sveta. V narodnostnem oziru je bil odločen nasprotnik slovenskih narodnostnih prizadevanj. Pogreb njegov je bil jako slovesen. Večji del svojega imetja je zapustil za škofove zavode.

— **Strokovni tečaji za krojače in šivilje.** Naprošeni smo, opozarjati na naznanilo krojaškega strokovnega učilišča v današnjem listu z opomnjo, da se morajo zglasiti v te tečaje tudi tisti krojači in šivilje, kojim je sl. deželni odbor ustanove podelil. V tečaj za pouk o prikrojevanju ženskih oblačil sprejemajo se pa poleg šivilj tudi druge dame, ki želijo pouka le za lastno vporabo. Ker je vodja tega učilišča, gosp. M. Kunc kot strokovni učitelj v obrtno-pospeševalnem poslovanju c. kr. trg. ministrstva s poučevanjem v drugih mestih zadržan prirejati doslej običajne vsakomesečne tečaje v Ljubljani, zglase naj se torej vsi, ki želijo udeležbe, pravočasno pri vodstvu učilišča v Ljubljani, Gospodske ulice 7.

— **Zboljšanje rudniških plač v Idriji.** Dne 25. septembra je cesar potrdil plačilni in pokojninski red za vse rudniške delavce c. kr. rudnika v Idriji. Novi plačilni in pokojninski red stopi 1. januarja 1902. l. v veljavo.

— **»Gospodarska zveza«** priredi meseca novembra ponavljalni kurz za knjigovodstvo hranilnic in posojilnic ter konsumnih društev.

— **Prestop v protestantizmu.** Minolo nedeljo je v ljubljanski protestantski cerkvi 14 oseb prestopilo k protestantizmu. Vse te osebe so nemške narodnosti. V zadnjih dveh letih je na Kranjskem že nad 50 oseb izstopilo iz katoliške cerkve.

— **Vipavska železnica.** V soboto so predrli predor pri Rojčih v dornberški županiji, kar so praznovali delavci in ljudstvo v nedeljo z veseljem. Predor je dolg 180 m. Dela pri železnici gredo hitro izpod rok, tako da je pričakovati, da prihodnjo spomlad bo izročena železnica prometu.

— **Talijo za rešitev življenja v znesku 20 kron** je deželna vlada priznala Jan. Jarcu iz Gornjega Boršta, ker je 28. julija rešil iz vode 12letno Marijo Jarc.

— **Visoka starost.** Vdova gospa Josipina Küller, rojena v Radečah, obhajala je te dni stoletnico svojega rojstva; ona je najstarejša žena na Dolenjskem. Gospa Jos. Küller je čvrsta in gre tako po koncu in naglo kot dekle. Njen soprog je bil vodja zemljiških knjig v Radečah.

— **Posnemanja vredna vspodbuda.** Kakor poroča „Montan Zeitung“ je svetnik Tschebull v celovski trgovski in obrtni zbornici sprožil akcijo, da bi se na Koroškem in na Kranjskem zasledoval premog. Zbornica se je z motiviranim poročilom obrnila na vlado, naj za podpiranje tega dela dá 100.000 kron. Tudi pri nas bilo vredno, da se kaj stori, saj je na Kranjskem mnogo in lepega premoga. Nedostaje samo kapitala, drugo se vse dobi.

— **Občni zbor političnega društva »Edinost«** v Trstu se je vršil preteklo nedeljo v Barkovljah. Vzklikom je bil izvoljen stari odbor. Na shodu sta govorila tudi državna poslanca Spinčič, ki je dovedel ad absurdum Körberjevo zahtevanje, naj bi Slovani v Primorju zapostavili svoje težnje, in deželni poslanec dr. Rybař, ki je pojasnil razmere v tržaškem deželnem zboru oziroma občinskem svetu.

— **Društvo »Zvezda«** na Dunaju priredi v nedeljo dne 3. novembra t. l. svoj zabavni večer v dvorani „Regensburgerhof“, I. Sonnentelsgasse 2. Zabavni večeri tega društva so vsako prvo nedeljo v mesecu, h katerim pa odbor posebnih vabil ne razpošilja. Pristop imajo gg. udje in prijatelji društva. Začetek ob šestih zvečer.

— **Umrli** je v Ljutomeru davčni kontrolor gosp. Fran Ivančič.

— **Konjsko meso na Dunaju.** Lansko leto so zaklali na Dunaju 25.646 konj in 56 oslov. Konjsko meso torej Dunajčanom dobro tekne.

— **Ves občinski svet — zaprt.** Iz Lvova javljajo: Župan v Przysietnici, Plasznik je naznanil nedavno vsled sklepa občinskega sveta učiteljico Rajovsko, da sili otroke izvajati tako težka fizična dela, da so radi tega bolni. Učiteljica je tožila ves občinski svet zaradi obrekovanja, in sodišče je obsodilo vsakega zatoženca na teden dni zapora. Obsojeni občinski svet je uložil seveda ničnostno pritožbo, toda višja instanca je prvo obsodbo potrdila.

— **Prestolonaslednik in prodajalec razglednic.** Na vojaških vajah v Doljnem Miholjcu na Hrvatskem prodajal je neki starček razglednice vojakom, da si s tem zasluži kak krajcar. Nekega dne približal se je spremstvu prestolonaslednika, ne vede, da mu je prepovedano. Takoj so ga zgrabili vojaki, da ga stavijo na odgovor, ker se je brez dovoljenja približal visoki gospodi. Starček jel je prositi in plakati, da naj mu odpuste, a zaman: vojaki hoteli so siloma, da mora ž njimi. Vse to je privabilo prestolonaslednika, da je prijezdil bližje k vojakom, rekoč: „Pustite siromaka v miru“. Stopivši s konja, jel je ogledovati razglednice ter jih tudi od starčka kupovati. Vzgladu prestolonaslednika so sledili drugi in kmalu je srečni starček prav dobro prodal svoje razglednice.

— **Spomenik razkralju Milanu,** katerega je za Milanov grob naročil hrvatski ban, je dovršen in bode te dni pripeljan v Krušodol. Spomenik je visok 4 metre in širok 1 meter 80 centimetrov. Na spomeniku je napis: „Tu počiva kralj Milan“, grb Obrenovićev in srbska kraljeva krona ter napis: „Tempus et memu ius“.

— **Prijatelji kmeta.** Nižjeavstrijsko obrtno društvo zahteva, da se zviša carina na uvoz poljedelskih strojev in da se zniža carina na uvoz žita in živine. Avstrijski kmet potrebuje strojev iz drugih držav, ker jih doma ne dobi, zatorej bi bilo zvišanje carine na stroje zanj škodljivo. Če pa bi se znižala carina na žito, prišlo bi iz drugih dežel toliko žita in živine k nam, da bo domačemu žitu in živini cena še nižje padla, nego je dosedaj. Kmetijski poslanci bodo vedeli brauiti pravice in koristi kmetov.

— **Zmešnjava v gostilni.** V nekej peštanjske gostilni sedelo je neko nedeljo vse polno občinstva. Gostilniški vrt je bil krasno razsvetljen in ciganska godba je razveseljevala goste, katerih je bilo okoli 300. Nakrat pa nastane pri nekej mizi šum in glasno napivanje, na kar nastane pri istej mizi pretep. Ostali gostje gledali so nekaj časa začudeno ta prizor, polagoma pa so se jeli vmešavati med prepirajoče in kakor bi trenil, je nastal vik in pretep po celem vrtu, ne da bi znal kedo za kaj se gre. Godba je prenehala svirati, pri vratih so se prikazali orožniki, toda vsega tega niso opazili razburjeni ljudje, ki so se prepirali in topli kar vprek. Šele petnajsterim huzarskim vojakom se je posrečilo, s sabljami umiriti razburjeno ljudstvo, katero ni vedelo odgovora, za kaj se prav za prav tako srdi jeden na drugega. Šest težko ranjenih so odnesli v bolnišnico, dva sta bila mrtva in sicer jeden delavec, kateremu je redar zadel težko rano na glavi, in pa jeden tistih huzarjev, ki so prišli mirit, a ga je med splošno zmešnjavo zadela redarjeva sablja.

— **Najstarejši Gutenbergov tisk najden.** V deželni knjižnici v Wiesbadenu so našli najstarejši Gutenbergov tisk iz leta 1447., ki predstavlja astronomičen koledar.

— **Katoliške in protestantske knjižice v Nemčiji.** V Nemčiji je 80 katoliških in 120 protestantskih velikih cerkvenih knjižnic. Mnoge protestantske knjižnice so nastale iz zatrtih katoliških samostanov. Vse protestantske knjižnice imajo 1550 rokopisov in 53.664 zvezkov, a katoliške knjižnice imajo 5539 rokopisov in 1.019.118 zvezkov. V Tübengenu ima protestantski seminar knjižnico s 25.000 zvezki, a katoliška fakulteta s 40.000 zvezki.

— **Stara vrtnica.** V Hildesheim-u na Nemškem stoji vrtnica, ki je stara že 1000 let. Do letos je cvetela vsako leto in velikanski grm cvetja je bil kras kraju, katerega je vsled te redkosti obiskovalo mnogo ptujcev. Letos pa se je jel grm sušiti. Po natančnejši preiskavi se je pokazalo, da so bile vse korenike polne vrtnih ušij, katere so spodjedale življensko moč vrtnice. Da jih odstranijo, namazali so vse korenike z raztopljenim apnom, toda to ni pomagalo. Poklicali so strokovnjaka, ki je svetoval, da naj jih z petroljem odstranijo, kar se je tudi zgodilo. Mrčes je poginila vsled petrolja in grm vrtnice je jel o svojem 1001 letu zopet cveteti.

— **Henrik Ibsen** je, kakor javljajo listi, neozdravljivo bolan. Zdravijo ga trije najslavnejši zdravniki Kristijanije, a vsi trije so konštatovali, da more živeti le še par mesecev. Vsa Danska, Švedska in Norveška se toplo zanima za stanje slavnega pisatelja; vsaki dan dobiva ogromno cvetlic, dragih vin itd. Ibsen sam ve, da je izgubljen. Ves svoj čas porablja v to, da piše roman svojega življenja. Kadar piše, ga morajo ostaviti vsi strežniki.

— **Stolp iz porcelana** bodo postavili Francozje na gori pri Saint Claude. Raztega znamenitega stolpa bode krasen razgled.

— **Kako so pridne francoske žene.** Po najnovejši statistiki se je dognalo, da si na Francoskem polovica žensk služi svoj kruh samostojno. Tako je na pr. 450 zdravnic, 519 pisateljic, 3.600 slikaric, 3.500 gledaliških igralk, potem 12.000 babic, 30.000 modistk, 50.000 državno nastavljenih po pisarnah, 95.000 redovnic, 245.000 v raznih trgovinah nastavljenih, 500.900 ki žive od premoženja, 570.000 delavk v tovarnah, 650.000 služkinj, 950.000 šivilj in 270.000 taci, ki se pečajo z poljedelstvom.

— **Kdaj je prišlo v navado opoldansko zvonjenje?** Ko se je pod poveljstvom slavnih generalov in patra Ivana Kapistrana združila vsa krščanska vojska, da brani Beligrad pred Turki, je tedanji papež Kaliksto III. zapovedal, da naj se po vseh krščanskih cerkvah zvoni opoldne, da se s tem ljudstvo opomni, da moli za srečen izid vojne proti Turkom. V bitki l. 1456 uničile so tudi res krščanske čete turško vojno in v zahvalo za to odredil je isti papež, da naj se zvonjenje vsaki dan opoldne ohrani za večne čase, da se ljudstvo spominja velikih dobrot, ki jih ima od svojega stvarnika.

— **Ruski in nemški car pa Židje.** Za časa bivanja ruskega carja v Gdanskem je zlasti francozsko časopisje z začudenjem pisalo o tem, da je ruski car nemškemu cesarju poveril nalogo, da izroči pogorelcem ruskega obmejnega mesteca Wištiteni večji dar v denarjih ter sporoči carjevo obžalovanje nad to nesrečo. Nekateri listi so izrekli slutnjo, da to pomeni približanje Rusije k Nemčiji. A kako slabo so umeli ti listi fino politiko ruskega carja, kaže sledeče: Nemški cesar je nato iz lastnega daroval tem pogorelcem vsak dan 500 hlebov kruha in toliko funtov govejega mesa, to pa radi tega, ker so prebivalci tega mesteca sami judje in ker se po žilah nemškega cesarja pretaka — po njegovem angleškem pokoljenju — židovska kri! Car Nikolaj torej ni mogel izbrati primernejšega odposlanca k židovskim pogorelcem, nego je — nemški cesar. Zdaj se čuje, da se vsled darov nemškega cesarja Wištenskim judom tako dobro godi, da so začeli lenobo past, mesto da bi delali in zidali nova poslopja. S tako sodrgo naj bi bil car omazal koga drugega?

— **Imovino panamske družbe** bodo kupile ameriške združene države za 50 milijonov dolarjev. Ta vest je prišla iz Londona.

— **Boj med angleškim vojaštvom.** Iz Londona se poroča: V Aldershofu je prepir mej Durhamsko infanterijo in Worchesterskim polkom provzročil, da so se te dni vojaki obeh polkov pričeli klati z bajoneti. Vsa okna v Durhamski vojašnici so razbita. Vojaki so drug na drugega tudi streljali. Mnogo vojakov obeh polkov je ranjenih.

— Soprogo umoril. Kakor poročajo iz Budimpešte, je zabodel 11. m. m. delavec Fran Sedök svojo ženo z nožem ter jej preparal trebuh. Sedök je bil že nekaj časa jako nervozen in je storil morda ta strašen čin v hipni blaznosti.

— Koliko se producira petrolja? Leta 1900 pridobilo se je iz zemlje 138 milijonov pudov petrolja in sicer na Ruskem 68 milijonov pudov, v Zjed. državah 58 milijonov, v Indiji 3 milijone, v naši monarhiji 2 in pol milijona, na Rumunskem pa 2 milijona. Ostalo odpada na 8 drugih držav, ki pa petrolej, ki ga pridobe, porabijo samo za-se, torej njih proizvod ne pride v poštev na internacijalnem trgovišču petroleja.

— Splošna stavka na Španskem. V Stoila na Španskem je zboroval kongres delavcev, ki je sklenil, pričeti na Španskem splošno stavko delavcev.

— Še nekaj o morilcu Czolgoszu. Iz Novega Jorka se je poročalo, da je došlo ravnateljstvu jetnišnice v Auburnu že nad 1000 tisoč prošenj za dovoljenje, prisostvovati usmrčenju Czolgosza. Po postavnih določbah je smelo usmrčenju prisostvovati le 22 prič. Vsak dan je prihajalo ravnateljstvu množina cvetja, sadja in pisem za Czolgosza. Te stvari so odšiljala razna anarhistična društva, a ravnateljstvo jih morilec ni izročilo.

— Kaj vse so ženske v Ameriki. Tamkaj, „onstran velike iuže“, se je moškimi res bati, da ne bodo naposled nič dela imeli, ker jim vse prevzamejo podjetne in „pridne“ Američanke. Skoro ga ne bo kmalu posla, ki bi se mogel izključno imenovati moški. Tako je najboljši postiljon v Ameriki med dvema mestoma, katerih ne veže železnica, mlado dvajsetletno dekle. Njena vsakdanja pot pelje po najbolj samotnih krajih in skozi divje gozde, v katerih ni nič novega, ako je njen poštni voz napaden od tatov in roparjev. Toda ona uide vsakokrat s svojim blagom in svojimi potniki srečno in jih brani s samokresom v roki. Druga zopet ima največje veselje nad tem, da je dobila službo, v kateri more zasledovati lovske tate po gozdih, seveda na konju in oborožena. Tudi ženski dimnikarji niso nič novega v Ameriki. Za službe kurjačev na parnikih pa je že v navadi, da se vporabljajo ženske, ki pa si semtertja vender še nadevajo rokavice, da bi si pri tem težkem delu manj pokvarile roke. — V nekem švedskem mestu Nasso obstoji vsa požarna bramba iz 150 ženskih udov, ki vrše svojo dolžnost v vsestransko zadovoljenje.

Dunajsko dobrodelno društvo za tople sobe. Od leta do leta je naval pomoči iskajočih v zimskem času k toplim sobam, kjer se jim daje gorko jedilo in prenočišče, večji, tako, da to dobrodelno društvo za tople sobe z največjim trudom komaj vsem zahtevam zadostuje. Da se to človekoljubno podjetje podkrepí, je sl. finančno ministrstvo dovolilo loterijo s srečkami po 1 krono, katera bo imela 2300 dobitkov z enim glavnim dobitkom z 40.000 kron in bode srečkanje 16. januarja 1902.

Loterijske srečke.

V Brnu dne 30. oktobra t. l.: 13, 34, 29, 38, 52.

Na Dunaji dne 26. oktobra t. l.: 31, 18, 22, 20, 51.

V Gradci dne 26. oktobra t. l.: 81, 55, 27, 35, 2.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 31. oktobra 1901. Pšenica K 8.40 h, rž K 6.60 h, ječmen K 7.— h, oves K 8.— h, ajda K 6.50 h, proso K 7.— h, turšica K 6.50 h, leča K 10.— h, fižol K 8.50 h
Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Najnižje cene.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Skrbno izdelovane

Največji izbor.

31

Ravnokar je izšla
v zalogi J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani

Velika in Mala

PRATIKA

za navadno leto

1902,

ki ima 365 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

J. Blasnikova „Velika Pratika“ in „Mala Pratika“ katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja in katera izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je torej edino le prava, starodavna „Pratika“, katero je toliko let skrbno vreljal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte le zmiraj Blasnikovo „Veliko Pratico“ vsako drugo zavrnite, kot nepravo.

„Velika Pratika“ stane 24 vin., „Mala Pratika“ pa 20 vin.